

Tematski večeri »Na pragu upanja«

RANLJIVI ODRASLI IZPOSTAVLJENI TVEGANJU ZLORABE

p. Tomaž Mikuš SJ

Če se ob vsebini predavanja počutite čustveno preobremenjeni, nelagodno ali ogroženi, imate vedno pravico, da:

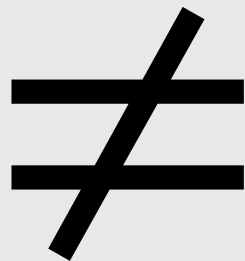
- zapustite prostor za nekaj časa ali za celotno predavanje – brez razlage ali opravičila,
- se pogovorite z osebo, ki je na voljo za podporo – po predavanju ali kadarkoli kasneje,
- postavite meje – če se vam zdi katerakoli vsebina preveč osebna, pretresljiva ali preveč boleča,
- ne delite svojega doživljanja, če na to niste pripravljeni – pogovor je možnost, ne obveznost,
- poiščete varno osebo – lahko je član ekipe, svetovalec, duhovni spremljevalec ali prijatelj.

Vaše počutje in varnost sta na prvem mestu. Hvala, ker ste tukaj – niste sami.

“Ranljivi” odrasli
izpostavljeni
tveganju zlorabe
(p. Tomaž Mikuš)

24 marca 19:15 - 21:00

Zlorabe oseb s
posebnimi
potrebami

26 maja 19:15 - 21:00

Ranljivi odrasli / odrasli v stanju ranljivosti

- V civilnih zadevah so ranljive odrasle osebe tiste, tiste, ki so starejše od 18 let in ki zaradi invalidnosti ali osebne nezmožnosti ne morejo varovati svojih interesov.
- "Vos Estis Lux Mundi" (1. junija 2019) - v kanonski pravni red uveden pojem ranljive odrasle osebe, ki vključuje "vsako osebo v stanju bolezni, telesne ali duševne šibkosti ali odvzete osebne svobode, ki dejansko, četudi občasno, omejuje njeno sposobnost razumevanja ali volje ali kakorkoli se upreti napadu" (1. čl., § 2, b VELM).
- Izraz "ranljiva odrasla oseba" ne pomeni, da gre za prirojeno ranljivost, zato smo previdni pri uporabi tega izraza, da ne stigmatiziramo ljudi.

Katoliška cerkev (pravni okvir – Vos Estis Lux Mundi, 2019)

Ranljiva odrasla oseba je oseba, ki je zaradi fizične ali duševne šibkosti, bolezni ali odvzema svobode:

- dejansko – tudi občasno – omejena v sposobnosti razumevanja, volje ali upora proti napadu,
- gre za širše pojmovanje, ki vključuje tudi duhovno, čustveno ali situacijsko odvisnost.
- Poudarek je na možnosti zlorabe avtoritete ali psihološki/duhovni odvisnosti – tudi če oseba navzven deluje kot »kompetentna odrasla«.

Pogled v zgodovino

Elijevi sinovi (1 Samuelova 2-25) in problem spolnih zlorab v Katoliški cerkvi

Ofni in Pinehas, sinova duhovnika Elija, sta zlorabljala svojo duhovniško avtoriteto za osebno korist in spolni užitek.

Elijevi sinovi zagrešijo bogokletje, Williama de Brailesa (1230–1260).

Lilijana Žnidaršič Golec, Karriere duhovnikov na Slovenskem v zgodnjem novem veku.

Jurij Kozina 1630 -1664

- živi z priležnico in ima več konkubin
- prepirljiv in nasilen do žensk
- nenravno življenje in nedisciplinarnost
- (kljub obremenilnim izjavam se zoper njega ni ukrepalo)

Gašper Freudeschuss, konec 16 st.

- nagovarjal k spolnemu občevanju
- v primeru zanositve svetoval splav pri svoji priležnici
- pomagal pri splavitvi otroka
- (užival zaščito vplivnih veljakov, ki so zaustavili preiskavo)

Meje v odnosih

- Vicedomski urad za Kranjsko :
13. stol. - 1747. 5 del.
Cerkvene zadeve, Majda
Smole: Če v Mekinje pride kak
tujec ali sorodnik redovnic in
želi z njimi govoriti, pridejo
redovnice v govorilnico, nihče
pa ne sme iti v sobo redovnice,
kot se to dogaja drugod.
- Ignacij Nadrag v knjigi
Spomini in semeniška kronika
1941-1944 (bolj na splošno)
omenja lezbična razmerja med
uršulinkami in gojenkami v
Škofji Loki.

[Jegličevo poučevanje o spolnosti]

V spovednici se je Jeglič prepričal, da vlada po celi škofiji grozna nevednost glede spolni reči in da je ta nevednost kriva veliko grehov, pa tudi veliko bolezni in drugega zla. Kakor sem slišal, pred 60, 70 leti še v semenišču pri moralki niso predelali traktata de sexto. Kateheti so v šoli šesto božjo zapoved kar preskočili ali pa so jo tako razlagali, da je niso mogli otroci prav nič razumeti. Matere niso dajale svojim otrokom nobenega spolnega pouka. Vse to je bilo veliko zlo.

Ignacij Nadrah o zlorabah

Lazarist Čontala je imel pri uršulinkah duhovne vaje za učiteljice in jim je rekel: “Gospodične, nikdar ne hodite v hiše, kjer stanujejo orožniki, pa tudi ne v župnišče in kaplanijo.”« Nekateri gospodje so Čontalu te besede silno zamerili, dasi je samo ponovil, kar je neki neredovnik (sodim, da je bil kan. dr. Opeka) povedal, češ saj morajo prihajati k duhovnikom zaradi duhovnega vodstva. Jaz pa mislim da je kraj za duhovno vodstvo deklet spovednica. Marsikaka žalostna zgodba se je že izvršila med župniki in kaplani in učiteljicami. Pa če bi bili oni in te sami angeli, vedno trpi dobro ime teh in onih, če ljudje zapazijo, da se shajajo v duhovskih hišah. Tudi slučaji, da so duhovniki otroke zlorabili za svojo strast, so se zgodili.

Ranljivi odrasli v organizaciji Survivors Network of those Abused by Priests (SNAP):

Ranljivi odrasli - osebe, starejše od 18 let, ki so doživele zlorabo (zlasti spolno, pa tudi duhovno, psihološko ali čustveno) s strani duhovnikov ali drugih oseb z avtoriteto v Katoliški cerkvi.

Ti odrasli so *ranljivi* ne nujno zaradi trajne invalidnosti, temveč pogosto zaradi **situacijskih dejavnikov**, kot so:

- osebna ali družinska kriza
- žalovanje ali travma
- iskanje duhovnega vodstva ali smisla
- čustvena odvisnost od verske osebe
- neravnovesje moči v odnosih duhovnega vodstva ali spovedi

Vprašanje soglasja

- Ti odrasli pogosto *niso mogli dati svobodnega in informiranega soglasja*, zlasti kadar je do zlorab prišlo v kontekstu **duhovnega vodstva, spovedi, terapije ali mentorstva**.

Mnogi so bili:

- **redovnice ali bogoslovci**
- **laiki, ki so iskali pomoč ali duhovno oporo**
- **odrasli v osebni stiski (npr. bolezen, izguba, odvisnost)**
- **osebe, ki so jim duhovni voditelji manipulativno pridobili zaupanje**

**Javni primeri ranljivih odraslih
v Katoliški cerkvi, ki so bili
žrtve spolnih, duhovnih ali
drugih zlorab**

Redovnice

- **Primeri zlorab redovnic v različnih državah**
  - Leta **2018** je v javnost prišel **skupinski primer zlorab nun v Kongu, Indiji, Čilu in Italiji**, ki so jih zagrešili duhovniki in vodilni v redovnih skupnosti.
  - Nune so bile pogosto v **položaju odvisnosti** – gospodarsko, duhovno in čustveno – kar je onemogočilo svobodno privolitev v odnose.
  - Primeri so bili dokumentirani v poročilih **AP** in **Vatikan Insider**, pa tudi v dokumentarcu **“Religieuses abusées – l’autre scandale de l’Église”** (ARTE, 2019).

Odrasle vernice v iskanju duhovne pomoči

- Primer Jeana Vanierja (ustanovitelj skupnosti L'Arche)
- Jean Vanier, zelo cenjen duhovni voditelj, je bil leta 2020 razkrit kot storilec duhovne in spolne zlorabe šestih odraslih žensk, ki so iskale duhovno vodstvo.
- Žrtve niso bile redovnice, ampak laikinje, ki so prišle po pomoč in tolažbo.
- Poročilo je pokazalo, da je Vanier duhovno manipuliral, izrabil svoj avtoritativni položaj, in v imenu vere upravičeval svoje dejanje.

Seminaristi in odrasli moški v duhovniški formaciji

- ▶ Primer nadškofa McCarricka (ZDA)
  - Theodore McCarrick, nekdanji kardinal, je dolga leta spolno zlorabljal odrasle moške, predvsem mlade semenariste.
  - Ti moški so bili formalno odrasli, vendar v strogo hierarhičnem odnosu, kar je ustvarilo močno asimetrijo moči.
  - Vatikan je McCarricka leta 2019 izključil iz duhovništva.

Primer Marka Rupnika (Slovenija, Italija)

► *Umetnik, bivši jezuit in duhovni voditelj*

- Obtožen številnih primerov spolne in duhovne zlorabe odraslih žensk, večinoma redovnic, v kontekstu duhovnega spremljanja.
- Ženske so bile v stanju duhovne odvisnosti, pogosto v obdobju osebne krize, in niso mogle svobodno privoliti.
- Leta 2020 je bil Rupnik samodejno ekskomuniciran, ker je odvezo podelil osebi, s katero je imel spolni odnos, kar je huda kršitev cerkvenega prava (t.i. absolutio complicitis).
- Leta 2023 je bil izključen iz Družbe Jezusove, vendar (do danes) ni bil izključen iz duhovniškega stanu, kar je povzročilo številne kritike znotraj in zunaj cerkve.

“Sveta posilstva – Katoliška Cerkev in spolno nasilje”

Zamolčana plat spolnih zlorab v katoliški Cerkvi - zlorabe odraslih, zlasti redovnic, ki so jih duhovniki izkoriščali pod krinko duhovnega vodstva, avtoritete in celibata.

**Laura
Sgrò**

Stupri Sacri

LE STORIE DI GLORIA, MIRJAM, SAMUELLE
E DI TANTE ALTRE SUORE CHE SI SONO
RIBELLATE AGLI ABUSI DENTRO LA CHIESA

Rizzoli

Ključne točke:

Primer patra Marka Rupnika – kot tudi mnogi drugi, ki jih bom analizirala – predstavlja le vrh ledene gore veliko širše in globlje realnosti, ki prepleta spolno nasilje, zlorabo moči in duhovno manipulacijo.

- Zlorabe kot posledica neenakosti moči in sistemske tišine
- Uporaba duhovne oblasti kot orodja manipulacije
- Pomanjkanje priznanja in zaščite za odrasle žrtve v Cerkvi
- Poziv k odgovornosti cerkvene hierarhije in pravnemu varstvu žrtev

Primer Jean Vanier

Jean Vanier, karizmatičen duhovni voditelj in ustanovitelj skupnosti L'Arche, je **zlorabil svojo duhovno avtoriteto**, da bi manipuliral in spolno zlorabljal **ranljive odrasle ženske**, pogosto redovnice ali vernice v iskanju duhovne pomoči.

- **Modus operandi:**
- prepričevanje, da so spolni odnosi “duhovna praksa” ali “Božja ljubezen”
- uporaba osebne karizme in teološke manipulacije
- izolacija, prikrivanje, izkoriščanje duhovne ranljivosti

Primer Jean Vanier

Posledice za žrtve:

- kriza vere
- psihološke travme
- socialna izolacija
- globok sram in občutki krivde

Kultura molka, tisti nevidni, a neprebojni zid, ki je ščitil storilce in dušil žrtve, je bila podprta z ugledom institucije, z izolacijo žrtev, s strahom pred posledicami in z duhovno manipulacijo.

Odziv skupnosti L'Arche

- Sami so naročili neodvisno preiskavo in javno objavili njene rezultate, kljub temu da je to pomenilo škodovanje ugledu njenega ustanovitelja.
- Obsodili so Vanierjeve zlorabe, izrazili solidarnost z žrtvami in pričeli s procesom prenove svojih **struktur vodenja** ter praksami za preprečevanje prihodnjih zlorab.

Spolne zlorabe ranljivih odraslih v Katoliški cerkvi (Francija, 1950–2020), Poročilo CIASE (Sauvé Report)

Trije glavni cilji:

1. Poslušanje in priznanje žrtev zlorab.
2. Poprava bolečine, ki so jo utrpele žrtve.
3. 3. Iskanje vzrokov za neuspehe in slepoto, ki so omogočili nadaljevanje spolnih zlorab, z namenom vzpostavitve boljšega preprečevanja zlorab in nudenja ustrezne podpore žrtvam s strani verskih ustanov.

Obseg problema (Poglavje 'Primer odraslih žrtev')

- 151 pričevanj odraslih žrtev (79 % žensk, 21 % moških)
- 24 % žrtev so bili kleriki ali redovnice
- Večina zlorab se je zgodila med 21. in 29. letom starosti, običajno s strani precej starejših moških, starih med dvajset in petdeset let, v položaju moči (duhovni mentorji, voditelji skupnosti ipd.)

51 % tistih, ki so izpolnili vprašalnik, je navedlo, da poznajo še druge žrtve svojega storilca.

Načini zlorabe

- Zlorabe so pogosto bile v duhovnem odnosu (spovednik, voditelj skupnosti)
- Stopnjevanje odnosa (gruming) do fizične zlorabe
- Uporaba duhovnih in terapevtskih izgovorov za upravičevanje dejanj

Okolje, ki omogoča zlorabo

- Izolacija, nadzor in pomanjkanje zasebnosti v skupnostih
- Poniževanje, infantilizacija in pomanjkanje izobrazbe
- Posebno tvegane 'nove' skupnosti

Oteženo razkritje zlorab

- Težave pri prepoznavanju zlorabe zaradi zaupanja in neizkušenosti
- Strah pred izgubo bivališča, podpore, identitete
- Cerkev pogosto ignorira ali minimalizira prijave

Posledice zlorab

- Duševne in telesne posledice (PTSM, depresija, samomorilne misli)
- Težave v medosebnih odnosih, spolnosti, veri
- Izguba stika z družino, materialna negotovost

Ključna pričakovanja žrtev

Priznanje in opravičilo:

- Uradno priznanje zlorab
- Priznanje trpljenja, brez minimalizacije

Materialna in psihološka podpora:

- Financiranje terapij
- Pomoč ob izstopu iz redovnih skupnosti

Dostop do informacij in podpore:

- Seznam strokovnjakov in pravna pomoč

Ključna pričakovanja žrtev

Reforma usposabljanja duhovnikov:

- Več vsebin o spolnosti, celibatu in zlorabi moči

Odgovornost storilcev:

- Ukrepanje proti storilcem
- Odgovornost tudi izven domače škofije

Spremljanje po razkritju:

- Dolgotrajna podpora, ne le enkratne geste

P. Mark - Meje, moč in ranljivost:

Primer prikazuje čustveno in spolno zapleten odnos med duhovnikom in žensko iz njegove skupnosti. Čeprav odnos sprva deluje kot soglasen, se pozneje razkrije občutek izkoriščenosti s strani ženske in duhovnikovo nerazumevanje meja ter lastne odgovornosti.

When He's Married to MOM

*How to Help Mother-Enmeshed
Men Open Their Hearts to
TRUE LOVE and COMMITMENT*

KENNETH M. ADAMS, Ph.D.,
with ALEXANDER P. MORGAN

Meje, moč in ranljivost

- Duhovnik ima zgodovino več razmerij z odraslimi ženskami, kar terapevt opiše kot rezultat potlačenih osebnih potreb, čustvene osamljenosti in pomanjkanja nadzora. Vzporedno se razkriva tudi institucionalna težava: nerazumevanje moči, ki jo duhovniki imajo, in pomanjkanje jasnih struktur za preprečevanje zlorab.
- Primer poudarja:
  - tveganja v odnosih z močnim neravnovesjem moči,
  - nezrelost v obvladovanju čustvenih in spolnih impulzov,
  - ter nujnost jasnih meja in systemske zaščite.

Dinamika spolnega neprimernega vedenja duhovnikov

(CSM- Clergy sexual misconduct)

Neravnovesje moči in zloraba avtoritete

Duhovniki in verski voditelji imajo pogosto velik vpliv in jih verniki dojemajo kot predstavnike božjega. Ta položaj jim omogoča močan nadzor nad verniki in odpira možnosti za zlorabo moči. Včasih lahko duhovniki svoje neprimerno vedenje opravičujejo z duhovnimi argumenti, zaradi česar žrtve težje prepoznajo zlorabo in o njej spregovorijo.

Vpliv na žrtve

Žrtve duhovniške zlorabe pogosto doživljajo globoko čustveno in duhovno travmo. Izdaja s strani zaupanja vredne osebe vodi v občutke krivde, sramu in verske krize. V številnih primerih družba žrtve še dodatno obtožuje, kar njihovo stisko še poglobi in oteži okrevanje.

Privolitev in prisila

Zaradi velikega razmerja moči med duhovnikom in vernikom je vprašanje pristne privolitve zelo zapleteno. Čeprav se lahko zdi, da vernik privoli v odnos, je ta »privolitev« pogosto posledica psihološkega in duhovnega pritiska. Verniki se duhovniku ne morejo zlahka upreti, saj ga dojemajo kot duhovno avtoriteto.

Razširjenost in preprečevanje

Raziskave kažejo, da je spolno neprimerno vedenje duhovnikov pomemben problem v številnih verskih skupnostih. Preventivni ukrepi vključujejo:

- jasne politike o varovanju,
  - izobraževanje o ustreznih mejah v odnosih,
  - vzpostavitev varnih poti za prijavo zlorab.
-
- Ključno je, da se v skupnosti ustvari okolje, kjer se žrtve čutijo varne in slišane.

Razmerje z duhovnikom – zloraba ali ne?

Mnoge ženske, ki so imele romantične odnose s katoliškimi duhovniki, danes ponovno reflektirajo svojo izkušnjo in se sprašujejo, ali so bile v teh odnosih zlorabljene, zlasti zaradi močne neenakosti moči med njimi in duhovniki.

Religion

Catholic scandals prompt some women who had relationships with priests to ponder whether they, too, were abused

May 12, 2019

🌟 📌 🗒 154

Theresa Engelhardt, in a chapel at the National Shrine Grotto in Emmitsburg, Md., had a 15-year relationship and a child with a priest. (Bill O'Leary/The Washington Post)

← Ads by Google

Send feedback

Why this ad? ▶

Vir: *The Washington Post*, avtorica: Marisa Iati, fotografija: Bill O'Leary. Objavljeno 12. maja 2019.

Uporaba posnetka v izobraževalne namene za ponazoritev problematike zlorab v Cerkvi. Uporabljen v skladu z izjemo za namen poučevanja (ZASP 50. člen).

The Washington Post

- Theresa Engelhardt je imela 15-letno razmerje s katoliškim duhovnikom Robertom Dreisbachom in z njim otroka.
- Cerkev ji je ponudila denar v zameno za molk in prepoved stika s duhovnikom.
- Po porodu je bila označena kot “grešnica”, medtem ko je duhovnik ostal zaščiten.
- Njen sin John, danes odrasel, čuti odtujenost, sram in bolečino, ter kritizira cerkev zaradi čustvenih posledic zanemarjanja s strani očeta.

Ključni poudarki:

- Nekateri ženske (npr. Pat Bond) opisujejo odnos z duhovnikom kot neprostoovoljen zaradi njegovega položaja moči.
- Cerkev pogosto preusmeri krivdo na žensko, duhovnik pa ostane zaščiten.
- Zaveza celibatu povzroča stiske, ženske pa ostanejo v čakalju, ali bo duhovnik izbral njih ali svojo službo.
- Otroci duhovnikov pogosto trpijo zaradi skrivanja identitete, psihičnih stisk in občutkov zavrženosti.

Razmerje z duhovnikom – se v večini primerov doživi kot zloraba!

- To trditev podpirajo številna pričevanja žensk, ki so bile v razmerjih z duhovniki in jih danes – z zgodovinske ali psihološke distance – razumejo kot **neetična in zlorablajoča**, zaradi **duhovnikove duhovne in institucionalne moči, čustvene manipulacije ter ranljivosti žrtve**. Pogosto ni šlo za resnično svobodno in enakopravno odločitev, temveč za postopno ustvarjeno **odvisnost**, pogosto prikrito z **duhovnim jezikom ali obljubami**.
- Cerkveno skrivanje resnice in ohranjanje ugleda institucije povzroča globoke, dolgotrajne rane ženskam in otrokom, ki so bili ujeti v razmerja z duhovniki..

Značilnosti zlorabljujočih duhovnikov

Raziskava (Laaser & Friberg, 1998): 25 duhovnikov, več kot 25 leti duhovništva, povprečno 2 žrtvi (verjetno premalo prijavljeno)

Pogoste lastnosti: **narcizem, spolna kompulzivnost, potreba po potrditvi**

Ugotovitve Capps, D. (1993). Sex in the parish:

- Duhovniki pogosto delujejo brez nadzora
- Imajo dostop, zaupanje in znanje o občestvu
- Izzovejo občudovanje zaradi “duhovnega statusa”
- Organizacijska kultura spodbuja zaupanje in idealizacijo voditeljev

Šest stopenj zapeljevanja: Winters & Jeglič (2016)

1. Prepoznavanje potencialne žrtve
2. Pridobivanje zaupanja žrtve
3. Izpolnitev potreb žrtve
4. Izoliranje (osamitev) žrtve
5. Seksualizacija odnosa
6. Ohranjanje nadzora

1. Prepoznavanje potencialne žrtve

- Prepoznavanje potencialne žrtve na podlagi ranljivosti, nizke samopodobe, izoliranosti ali zaželenosti.
- Predator oceni tveganje in enostavnost izpolnitve svojega cilja pri tarči.

2. Pridobivanje zaupanja žrtve

- Storilec pridobi zaupanje žrtve, zadovolji njene potrebe in težave ter si pridobi zaupanje družine in bližnjih ljudi.
- Zaupanje gradi s pozornostjo, darili in izpolnjevanjem čustvenih ali materialnih potreb.

3. Izpolnitev potreb žrtve

- Plenilec prepozna in izkoristi praznino v življenju žrtve.
- Z izpolnjevanjem te potrebe se predstavi kot nepogrešljiv in nenadomestljiv.

4. Izoliranje žrtve

- Zlorabitelj razvije ekskluziven odnos z žrtvijo ("najin poseben odnos", "razumem samo tebe", "zame si poseben") in žrtev izolira. Ustvarja situacije, v katerih je z žrtvijo sam.
- Ustvarja "klin" med žrtvijo in njeno podporno mrežo.
- Poveča odvisnost žrtve od sebe in zmanjša zunanje vplive.

5. Seksualizacija odnosa

- Zlorabitelj manipulira z žrtvijo in jo vodi k spolnim aktivnostim, pri čemer izkorišča ekskluzivnost, skrivnostnost in posebno povezanost, ki jo imata v tej fazi.
- Postopno uvaja spolne vsebine v odnos. Desensitizira žrtev glede dotika in pogovora o spolnih temah.

6. Ohranjanje nadzora

- Zlorabitelj zmanipulira odnos zaupanja
- Ustvari vzdušje skrivnostnosti in okrepi občutek, da je njun odnos poseben in samo za njiju, ločen od ostalih.
- Uporablja taktike, kot so obtoževanje, grožnje in manipulacija, da žrtev molči.

Obrambni mehanizem spolnih zlorab

1. Zmanjševanje - minimizacija
2. Racionalizacija
3. Zanikanje
4. Razcepitev ali kompartmentalizacija

1. Zmanjševanje - minimizacija:

Storilci pogosto zelo prepričljivo zanikajo, ker so sami prepričani v svoje laži. Občutili bodo konflikt med sveto osebo, kakršna želijo biti in jo navzven kažejo svetu, ter notranjim ogromnim sramom in krivdo, ki ju čutijo zaradi svojega skrivnega, odvratnega vedenja. Da bi se spoprijeli z naraščajočim notranjim konfliktom, bodo uporabili psihološke obrambne mehanizme, da bi zanikali resnično resnico svojega vedenja najprej pred seboj in nato še pred drugimi.

2. Racionalizacija:

- Najprej bo prepričal samega sebe, da njegovo vedenje ni bilo spolno, ampak "vzgojno". Fotografiral je gole dečke in trdil, da so bile fotografije "precej umetniške". Eden od storilcev je na primer priznal, da je šel z dečkom gol v savno in ga masiral. To vedenje je racionaliziral z besedami, da to počnejo "športniki".

3. Zanikanje:

- Duhovnik bo z iskrenim obrazom odločno zanikal kakršno koli kršitev. Verjetno bo poudaril, da ima domnevna žrtev od nekdanj psihološke težave in da je nezanesljiva priča ali da je brezposelna in ima težave z alkoholom ali drogami ali da to počne samo zato, da bi od škofije dobila denar za odškodnino.

4. Razcepitev ali kompartmentalizacija:

- Storilec lahko svoje vedenje "kompartmentalizira" in ga loči od svoje vsakodnevne zavesti, ima dve nekoliko različni osebi: dobrega duhovnika in pedofila. Psiha se brani pred obremenjujočo ali navidezno neznosno resnico. Z leti storilec uporablja te obrambne mehanizme in samega sebe mesmerizira - to je prepriča v laž.

Formacija duhovnikov

- To je zelo pomembno pri preverjanju kandidatov za duhovništvo, saj pomanjkanje spolne integracije ni zlahka vidno. To je izrecno navedeno v dokumentu Ratio Fundamentalis Kongregacije za duhovnike Svetega sedeža iz leta 2016 glede formacije duhovnikov. Poziva k "oblikovanju stabilne osebnosti, za katero so značilni čustveno ravnovesje, samoobvladovanje in dobro integrirana spolnost".

Rayumevanje koncepta - Vulnerance – to je kapacitete, da prizadenemo drugega

- Vulnerance v kontekstu duhovništva označuje moč in sposobnost duhovnika, da povzroči škodo drugi osebi, še posebej zaradi svojega verskega položaja, zaupanja in duhovne avtoritete. Ta škoda je lahko duhovna, čustvena, psihična ali telesna.
- Duhovnik kot nosilec svetosti in moralnega vodstva ima asimetrično moč v odnosu do vernikov. Če to moč izkorišča za osebno korist ali nadzor, preide iz ranljivosti v vulnerantno vedenje – torej v vedenje, ki aktivno rani.

Ključne značilnosti “vulnerance” pri duhovniku:

- Položaj zaupanja: ljudje se duhovniku zaupajo v najglobljih duhovnih in osebnih vprašanjih.
- Moč interpretacije Božje volje: duhovnik lahko svoj vpliv prikrije kot »duhovno vodstvo«.
- Odsotnost nadzora: pogosto deluje brez zunanjega nadzora, kar povečuje tveganje za zlorabo.
- Zloraba svetega: svetost svojega položaja uporabi kot sredstvo manipulacije.

KAJ STORITI KOT PRIJATELJ ALI ZAUPNIK

- **Ostani miren in prisoten.** Tvoja zbranost pomaga osebi, da se počuti varno.
- **Poslušaj brez prekinjanja.** Pusti osebi, da govori v svojem tempu – ne sili v podrobnosti.
- **Verjemi ji.** Ne dvomi v resničnost njene zgodbe. Zaupanje je ključ.
- **Povej, da ti je žal, da se ji je to zgodilo.** Lahko rečeš: *»Zelo mi je žal, da si moral_a to doživeti.«*
- **Zahvali se za zaupanje.** *»Hvala, da si mi zaupal_a. To pomeni veliko.«*
- **Ne prevzemaj prevelike odgovornosti.** Lahko si v oporo, a nisi terapevt ali preiskovalec.

KAJ STORITI KOT PRIJATELJ ALI ZAUPNIK

- **Ponudi pomoč pri iskanju strokovne pomoči.** Če je oseba pripravljena, jo lahko usmeriš na:
  - psihoterapevta ali psihologa,
  - varno organizacijo ali podporno skupino,
  - zaupanja vredno uradno osebo, če želi prijavo.
- **Vprašaj, kaj potrebuje tukaj in zdaj.** *»Kaj bi ti trenutno najbolj pomagalo?«*
- **Ohrani zaupnost, kolikor je mogoče.** A razloži, da je iskanje pomoči včasih nujno za njeno varnost.

✘ ČESA NE STORI

- **Ne obsojaj ali sprašuj »Zakaj nisi ...?«** Take izjave povečujejo občutek krivde.
- **Ne sili osebe, da pove vse podrobnosti.** Tvoje razumevanje ni odvisno od tega.
- **Ne poskušaj sam_a rešiti zadeve.** Iskanje pravice ali zaščite naj vodi strokovnjak.
- **Ne stori ničesar brez soglasja, razen če gre za nujno varnost.**
- **Ne govori drugim brez dovoljenja (razen če gre za resno tveganje za življenje).**
- **Ne primerjaj z drugimi zgodbami ali svojimi izkušnjami.** Fokus naj bo na njej/njem.
- **Ne minimaliziraj izkušenj.** Ne reci: *»Saj ni bilo tako hudo.«*

JEZUITSKI DELEGAT ZA VAROVANJE

p. Tomaž Mikuš DJ

Ulica Janeza Pavla II 13

1000 Ljubljana

varuh@sj.si

Tel: 064 178 014

NADŠKOFIJA LJUBLJANA

Urad za prijavo zlorab mladoletnih in ranljivih odraslih

- na tel. številko: 041 281 521 (od 8.00 do 20.00)

- na e-naslov: prijava@nadskofija-ljubljana.si

POLICIJA - PRIJAVA (spolne)

ZLORABE:

- na interventno telefonsko številko 113,

- na najbližjo policijsko postajo,

- na anonimno telefonsko številko policije 080 12 00

<https://odbolecinekamilosti.si>

*Od bolečine
k milosti*
Grief to Grace Slovenija

Od 1. do 5. avgusta 2025.

LJUBEZEN
SE MORA
UVELJAVITI
BOLJ
V DEJANJIH KOT
PA V BESEDAH.
(DV 230)

SAINT IGNATIUS OF LOYOLA

